

НЯКОЛКО ДУМИ ЗА ПОСЛЕДНИЯ ЧЕШКИ ПРЕВОД НА ПОЕЗИЯТА НА ПЕЙО ЯВОРОВ

Людмила Кроужилова, Прага

Изправяйки се пред задачата да говоря за Яворовата поезия и преводите ѝ на чужд език - в случая на чешки - език, давам си ясна сметка за това, с колко непосилна задача се захващам, тъй като тази тема многократно е разработвана от българските - и сигурно и чуждестранни - литературоведи и лингвисти и аз едва ли бих могла към тези разработки да добавя

нещо ново; още повече, че аз в случая не се занимавам с Яворовата поезия нито като литературовед, нито като лингвист - а само като преводач.

Ще започна с една банална, а може би и високопарна констатация: гениалността на Яворовата поезия е толкова ярка и неповторима, че тя като магнит привлича вниманието на културните сфери не само в България, но и в чужбина, от момента на възникването ѝ до ден днешен.

Позволете ми да се позова на изследването на моята колежка Йорданка Трифонова от Института по български език при Българската академия на науките; в Чехия Яворовата поезия е била преведена и публикувана за пръв път през 1905 г., още когато поетът е бил жив, от Зденек Броман. Оттогава сякаш всяко ново поколение се стреми да се докосне до Яворовият гений, да го разбере и да го преведе на чешки. През 20-те и 30-те години на този век с превода на поезията му се залавят Асен Лещов и Франтишек Кожик, през 40-те години - Ружена Шварцова, през 60-те години в Прага излиза сборникът "Аз не живея, аз горя" в превод на чешката поетеса Ярмила Урбанкова и чешката българистка Дана Хронкова; а през 1997 г. в пражкото издателство Еурославика излиза моят превод на Яворовата поезия под заглавие "Наяве и насън" [*V bděni I ve snu*].

Кога и по какъв път достигнах до Яворовата поезия аз лично, как се породи в мене стремежът да я преведа?

За нея за пръв път чух като студентка-българистка в Карловия университет в Прага от преподавателите си проф. Зденек Урбан и тогавашния ни лектор по български език, сега проф. Никола Георгиев от Софийски Университет. За това, какво впечатление ми